

WINNAAR VAN DE PRESTIGIEUZE PRIX GONCOURT

HERVÉ LE TELLIER

ANOMALIE

ROMAN

Uitgegeven door Xander Uitgevers
www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *L'Anomalie*
Oorspronkelijke uitgever: Editions Gallimard
Auteur: Hervé Le Tellier
Vertaling: Andreas Dijkzeul
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Busakorn Pongparnit; Getty Images
Belettering omslag: Select Interface
Auteursfoto: Francesca Mantovani © Editions Gallimard
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

Copyright © Éditions Gallimard, 2020
Copyright © 2021 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers BV, Haarlem

Eerste druk 2021

ISBN 978 94 0161 589 1 | NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen,
dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave
mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie,
internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

En ik, die zeg dat jullie dromen, ben zelf ook een droom.

– ZHUANG ZI

De ware pessimist weet dat het al te laat is om een pessimist te zijn.

– *Anomalie*, VICTØR MIESEL

INHOUD

I ZO ZWART ALS DE HEMEL	9
Blake	11
Victor Miesel	23
Lucie	31
David	39
De wasmachine	46
Sophia Kleffman	52
Joanna	63
Het fenomeen Miesel	72
Slimboy	77
Adrian en Meredith	88
De grap	99
André	104
Eerste uren	115
II HET LEVEN IS EEN DROOM, ZEGT MEN	123
Het moment waarop	125
Zeven interviews	135
Descartes 2.0	148
Tafel 14	157
<i>E pur, si muove</i>	164
Hangar	174

De vragen van Meredith	179
Enkele presidenten	185
<i>The people have the right to know</i>	191
III HET LIED VAN DE LEEGTE	197
<i>Close encounter of the second kind</i>	199
Een man kijkt naar een vrouw	207
De wereld van de Sophia's	216
Slimboys	220
<i>Same player dies again</i>	226
Woods vs Wasserman	232
Een kind, twee moeders	236
Portret van Victor Miesel bij zijn verrijzenis	244
De Late Night Show	256
De stem in Jacob Evans	271
Verdwijningen	275
Drie brieven, twee mails, een lied, absoluut nulpunt	284
Het laatste woord	296
Dank	303

I

Zo zwart als de hemel (maart-juni 2021)

Er bestaat iets wonderbaarlijks, dat kennis, intelligentie en zelfs genialiteit altijd overtreft, en dat is onbegrip.

– *Anomalie*, VICTØR MIESEL

BLAKE

Iemand doden, dat stelt niets voor. Je moet observeren, bespieden, nadenken, veel nadenken, en als het zover is, je hoofd leegmaken. Dat is het. Je hoofd leegmaken. Zo te werk gaan dat de wereld zich vernauwt, zich vernauwt tot hij is teruggebracht tot de loop van het geweer of de punt van het mes. Dat is alles. Jezelf geen vragen stellen, je niet laten leiden door woede, het protocol bepalen, methodisch te werk gaan. Blake weet hoe dat moet, en al zó lang dat hij niet eens meer weet wanneer hij is begonnen met dat te weten. Daarna komt de rest vanzelf.

Blake leeft van andermans dood. Geen gemoraliseer, alsjeblijft. Als je het wil hebben over ethiek, staat hij klaar met statistiek. Want – en Blake zegt sorry – wanneer een minister van Volksgezondheid bezuinigt op de begroting, als hij hier een scanner, daar een arts en ergens anders een reanimatie-eenheid schrapt, weet hij heel goed dat hij het leven van duizenden onbekenden behoorlijk verkort. Verantwoordelijk, niet schuldig, het oude liedje. Blake is het tegenovergestelde. En hij hoeft zich trouwens niet te rechtvaardigen, het laat hem koud.

Doden is geen roeping, het is een aanleg. Een geestestoestand, zo je wilt. Blake is elf jaar oud en heet geen Blake. Hij zit naast zijn moeder in de Peugeot, op een provinciale weg in de buurt van Bordeaux. Ze rijden niet heel snel, een hond steekt de weg over, de klap brengt hen nauwelijks uit de koers, zijn moeder schreeuwt, remt te hard, het voertuig zigzagt, de motor slaat af. Blijf in de auto, lieverd, in

godnaam, blijf alsjeblieft in de auto. Blake gehoorzaamt niet, hij loopt achter zijn moeder aan. Het is een grijze collie, de klap heeft zijn borstkas opengereten, het bloed stroomt over de weg maar hij is niet dood, hij kermt, het klinkt als een jammerende baby. De moeder rent in paniek heen en weer, ze legt haar handen over Blakes ogen, ze stamelt onsamenhangende woorden, ze wil een ambulance bellen. Maar mama, het is een hondje, het is maar een hondje. De collie ligt te hijgen op het gebarsten asfalt, zijn gebroken, verwrongen lijf ligt in een vreemde hoek, er gaan steeds zwakker wordende stuiptrekkingen door hem heen, hij ligt te sterven voor Blakes ogen, en Blake kijkt nieuwsgierig toe terwijl het leven uit het dier wegvloeit. Het is voorbij. De jongen veinst een beetje verdriet, tenminste, wat hij zich voorstelt bij verdriet, om zijn moeder niet te veront-rusten, maar hij voelt niets. Zijn moeder blijft als bevroren bij het lijkje staan, Blake wordt ongeduldig, trekt aan haar mouw, Mama, kom, het heeft geen zin om hier te blijven staan, hij is dood, vooruit, we gaan, straks kom ik te laat op voetbal.

Om te doden heb je ook vaardigheden nodig. Blake komt erachter dat hij beschikt over alles wat nodig is, op de dag dat zijn oom Charles hem mee op jacht neemt. Drie schoten, drie hazen, een soort gave. Hij mikt snel en nauwkeurig, hij kan zich aanpassen aan de meest waardeloze buksen, de slechtst afgestelde geweren. Meisjes slepen hem mee naar de kermis, hé, asjeblieft, mag ik die giraffe, die olifant, die Game Boy, ja, vooruit, nog een keer! en Blake deelt knuffelbeesten en spelcomputers uit, hij wordt de schrik van de schiet-tenten, voordat hij besluit onopvallend te werk te gaan. Blake houdt ook van wat zijn oom Charles hem leert, reeën slachten, konijnen in stukken snijden. Even voor de duidelijkheid: hij scheidt geen genoeg in het doden, in het afmaken van een gewond dier. Hij is geen perverseling. Nee, hij houdt van de technische kant, de feilloze rou-tine die je dankzij veel herhaling ontwikkelt.

Blake is twintig, en onder zijn zeer Franse naam, Lipowski, Farsati

of Martin, staat hij ingeschreven bij een hotelschool in een stadje in de Alpen. Let wel, dat was niet bij gebrek aan beter, hij had alles kunnen doen, hij hield ook van elektronica, van programmeren, hij was goed in talen, Engels bijvoorbeeld, drie maanden stage bij Lang's in Londen waren voldoende geweest om het bijna accentloos te leren spreken. Maar wat Blake het allerleukst vindt is koken, om de blanco momenten bij het samenstellen van een recept, om de tijd die ongehaast voorbijgaat, zelfs in de koortsachtige bedrijvigheid van de keuken, om de trage, kalme seconden waarin hij de boter in de pan ziet smelten, de uien fruit, een soufflé ziet rijzen. Hij houdt van de geuren en de kruiden, hij houdt ervan een arrangement van kleuren en smaken op de borden te creëren. Hij had de beste leerling van de school kunnen zijn, maar verdomme, Lipowski (of Farsati, of Martin), als je nou eens een beetje vriendelijker tegen de klanten was, dat zou geen kwaad kunnen. Het is een dienstverlenend beroep, begrijp dat dan, Lipowski (of Farsati, of Martin), dienstverlenend!

Op een avond, in een bar, vertelt een of andere flink bezopen kerel hem dat hij iemand wil laten vermoorden. Daar zal hij wel een goede reden voor hebben, iets met werk, een vrouw, Blake maakt het niet uit.

‘Zou jij het doen, voor geld?’

‘Je bent gestoord,’ antwoordt Blake. ‘Compleet gestoord.’

‘Ik zal je betalen, en goed ook.’

Hij stelt een bedrag met drie nullen voor. Blake lacht zich krom.

‘Echt? Neem je me in de maling?’

Blake drinkt, langzaam, hij neemt de tijd. De man is over de bar heen gezakt, Blake schudt hem door elkaar. ‘Luister, ik ken iemand die het kan doen. Voor het dubbele. Ik heb hem nog nooit ontmoet. Ik zal je morgen vertellen hoe je met hem in contact kunt komen, maar daarna heb je het er nooit meer over, Oké?’

Die nacht verzint Blake Blake. Naar William Blake, die hij heeft gelezen na het zien van *Red Dragon*, de film met Anthony Hopkins,

en omdat een gedicht hem aansprak: 'En ik spring in die gevaarlijke wereld: hulpeloos, naakt en schreeuwend / Als een demon, verborgen in een wolk'. En Blake, *black* en *lake*, dat bekt lekker.

De volgende dag wordt in een internetcafé in Genève het e-mailadres van een zekere *blake.mick.22* aangemaakt op een server in Noord-Amerika, koopt Blake een tweedehands laptop van een onbekende die hij contant betaalt en schaft hij een oude Nokia met prepaidkaart en een camera met telelens aan. Wanneer zijn uitrusting compleet is, geeft de leerling-kok de contactgegevens van 'Blake' aan de man van de bar, 'zonder garantie dat het adres nog steeds geldig is', en wacht af.

Drie dagen later stuurt de man Blake een ingewikkeld bericht waaruit is op te maken dat hij het niet vertrouwt. Hij stelt vragen. Zoekt naar de zwakke plek. Laat vaak een dag voorbijgaan tussen twee mails. Blake heeft het over het doelwit, de logistiek, de termijn, en die behoedzaamheid stelt de man uiteindelijk gerust. Ze worden het eens, Blake wil de helft vooraf: het gaat inmiddels om vier nullen. Als de man hem duidelijk maakt dat het op een 'natuurlijke oorzaak' moet lijken, verdubbelt Blake het bedrag en eist hij een maand de tijd. Omdat de man er inmiddels van overtuigd is dat hij met een professional te maken heeft, accepteert hij alle voorwaarden.

Het is zijn eerste keer en Blake gaat aan de slag. Hij is al uiterst zorgvuldig, voorzichtig en vindingrijk. Hij heeft zoveel films gezien. Je kunt je niet voorstellen hoeveel huurmoordenaars te danken hebben aan de scenarioschrijvers van Hollywood. Vanaf het begin van zijn carrière zal hij het geld voor de opdracht en de informatie over de klus ontvangen in een plastic zak, die op een door hem aangegeven plaats wordt achtergelaten, een bus, een fastfoodrestaurant, een bouwterrein, een prullenbak, een park. Hij zal afgelegen plekken vermijden, waar alleen hij te zien zou zijn, evenals te drukke plaatsen, waar hij niemand in de gaten zou kunnen houden. Hij zal er

uren van tevoren zijn, om de omgeving te observeren. Hij zal handschoenen dragen, een capuchon, een hoed, een bril, hij zal zijn haar verven, leren hoe hij een pruik moet opzetten, zijn wangen hol moet maken, of juist bol, hij zal tientallen kentekenplaten bezitten, uit allerlei landen. Na verloop van tijd zal Blake leren om messen te werpen, *half-spin* of *full-spin*, al naar gelang de afstand, om bommen te fabriceren, om een niet-detecteerbaar gif uit een kwal te extraheren, hij zal in een paar seconden een Browning 9mm of een Glock 43 in elkaar kunnen zetten en weer uit elkaar kunnen halen, hij zal zich laten betalen en zijn wapens kopen met bitcoins, de niet te traceren cryptovaluta. Hij zal zijn site bouwen op het deepweb, en het darknet zal kinderspel voor hem worden. Want op internet zijn werkelijk overal handleidingen voor te vinden. Kwestie van zoeken.

Zijn doelwit is een man van rond de vijftig, Blake krijgt zijn foto en zijn naam, maar besluit hem Ken te noemen. Ja, net als de man van Barbie. Een goede keus: Ken, die hoef je niet te leren kennen.

Ken woont alleen, dat scheelt alweer, denkt Blake, want bij iemand die getrouwd is en drie kinderen heeft, zou het moeilijk worden een goede gelegenheid te vinden. Wel blijven er op die leeftijd weinig opties over voor een natuurlijke dood: auto-ongeluk, gaslek, hartinfarct, ongelukkige val. Punt. Remmen onklaar maken, knoeien met een stuur, daar heeft Blake nog geen handigheid in, net zomin als hij weet hoe hij aan kaliumchloride moet komen om een hartstilstand op te wekken, en een gasverstikking ziet hij ook niet zitten. Een val dus. Tienduizend doden per jaar. Voornamelijk oudjes, maar het zal wel lukken. En ook al is Ken geen atleet, het mag niet uitlopen op een gevecht.

Ken woont in een driekamerappartement op de begane grond van een complex in de buurt van Annemasse. Drie weken lang doet Blake niets anders dan observeren en plannen smeden. Van het voorschot heeft hij een oude Renaultbestelwagen gekocht en deze uitgerust met het hoogstnoodzakelijke; een stoel, een matras en extra accu's

voor de verlichting, en hij is op een op een verlaten parkeerterrein gaan staan, waar hij goed zicht heeft op de wijk. Vandaaruit kijkt hij van bovenaf neer op het appartement. Ken vertrekt iedere ochtend rond half negen, steekt de Zwitserse grens over en komt tegen zeven uur 's avonds weer terug van zijn werk. In het weekend komt er af en toe een vrouw bij hem langs, een lerares Frans uit Bonneville, tien kilometer verderop.

Dinsdag is de dag die het meest gestructureerd en voorspelbaar verloopt. Ken komt wat eerder thuis, vertrekt weer meteen naar de sportschool, komt twee uur later terug, blijft ongeveer twintig minuten in de badkamer, eet daarna voor de tv, hangt wat achter de computer en gaat naar bed. Het wordt dus dinsdagavond. Hij stuurt een bericht naar zijn klant volgens hun code: 'Maandagavond, acht uur?' Een dag eerder, twee uur eerder. De opdrachtgever zal een alibi hebben voor dinsdagavond tien uur.

Een week voor de afgesproken dag laat Blake een pizza bezorgen bij Ken. De bezorger belt aan, Ken doet zonder aarzelen open, praat verbaasd met de jongen, die weer vertrekt met zijn doos. Meer hoeft Blake niet te weten.

De dinsdag daarop staat ook hij met een pizzadoos op de stoep, werpt een blik op de verlaten straat, trekt overschoenen met antislipzolen aan, checkt zijn handschoenen, wacht even en belt aan op het moment dat Ken uit de douche komt. Ken doet open in zijn badjas en zucht als hij de pizzadoos in de handen van de bezorger ziet. Maar voor hij iets kan zeggen, valt de lege pizzadoos op de grond en ramt Blake de uiteinden van twee stroomstootknuppels tegen zijn borst. Ken valt door de schok op zijn knieën, Blake blijft tien seconden duwen, totdat Ken niet meer beweegt. De fabrikant adverteerde met acht miljoen volt, Blake heeft het op zichzelf uitgeprobeerd met één knuppel, en had bijna het bewustzijn verloren. Hij sleept de kwijlende, kreunende Ken naar de badkamer, vuurt voor de zekerheid nog een nieuwe lading af, en met één enkele, verbijsterend gewelddadige

beweging – een handeling die hij tien keer met kokosnoten heeft geoefend – pakt hij Kens hoofd tussen beide handen, tilt het omhoog en duwt het zo hard hij kan van zich af; de schedel verbrijzelt tegen de rand van de badkuip, een tegeltje barst door de klap. Onmiddellijk begint het bloed te stromen, helderrood en dik als nagellak, met de aangename geur van warme roest, de mond hangt stompzinnig open, de wijd opengesperde ogen staren naar het plafond. Blake trekt de badjas open: de elektrische schokken hebben geen afdruk achtergelaten. Hij legt het lichaam zo goed mogelijk neer, volgens de denkbeeldige weg die het onder invloed van de zwaartekracht zou hebben afgelegd na een noodlottige uitglijer. En dan, terwijl hij overeind komt om zijn werk te bewonderen, moet hij ineens enorm pissen. Dat had Blake nooit kunnen bedenken. Het moet gezegd worden dat in films de moordenaar nooit hoeft te pissen. De nood is zo hoog dat hij zelfs overweegt de wc te gebruiken, ook al zal hij die daarna grondig moeten schoonmaken. Maar als de politie ook maar een beetje slim is, of gewoon systematisch de procedures volgt, zullen ze DNA vinden. Uiteraard. Dat denkt Blake tenminste. Dus ondanks de ondraaglijke druk op zijn blaas gaat hij met een pijnlijk vertrokken gezicht verder met zijn plan. Hij pakt de zeep, drukt die stevig tegen Kens hiel, trekt er een spoor mee over de vloer en gooit hem in de lijn van de veronderstelde val: de zeep ketst tegen de muur en verdwijnt achter de toiletpot. Perfect. De onderzoeker zal in zijn nopjes zijn als hij het vindt, en maar al te blij zijn dat hij het raadsel heeft opgelost. Blake zet de temperatuur van de douche op de hoogste stand, draait de kraan open en richt de straal van de douchekop op het gezicht en de romp van het lijk, waarbij hij ieder contact met het dampende water vermijdt, en verlaat dan de badkamer.

Blake loopt snel naar het raam, schuift de gordijnen dicht en inspecteert nog een laatste keer de kamer. Niets wijst erop dat er een lichaam enkele meters is versleept, en lichtroze water begint over de vloer te stromen. De computer staat aan, op het scherm zijn afbeel-

dingen van Engelse gazons en bloeiende borders te zien. Ken had groene vingers. Blake verlaat de woning, trekt zijn handschoenen uit en loopt rustig naar de scooter, die tweehonderd meter verderop staat. Hij rijdt weg en stopt na een kilometer om te pissen, eindelijk. Shit, hij heeft zijn zwarte katoenen overschoenen nog aan.

Twee dagen later zal een ongeruste collega de politie waarschuwen, die ontdekt dat ene Samuel Tadler door een noodlottig ongeval is overleden. Nog diezelfde dag ontvangt Blake het resterende bedrag.

Dit is allemaal heel lang geleden gebeurd. Sindsdien heeft Blake twee levens voor zichzelf opgebouwd. In het ene is hij onzichtbaar, onder twintig namen en evenzovele voornamen, met bijbehorende paspoorten, waarvan sommige zelfs biometrisch, ja, dat is makkelijker dan je denkt. In het andere runt hij op afstand, onder de naam Jo, een leuk thuisbezorgbedrijf van vegetarische kant-en-klaarmaaltijden, met vestigingen in Bordeaux, Lyon en tegenwoordig ook in Berlijn en New York. Zijn collega Flora, tevens zijn vrouw, en hun twee kinderen klagen dat hij te vaak en soms te lang op reis is. Ze hebben gelijk.

21 maart 2021

Quogue, New York State

Op 21 maart is Blake op reis. Hij rent door de lichte regen over het vochtige zand. Lang blond haar, bandana, zonnebril, blauw-met-geel trainingspak; de kleurige onzichtbaarheid van de jogger. Hij is tien dagen eerder in New York aangekomen, met een Australisch paspoort. Zijn trans-Atlantische vlucht is zo verschrikkelijk geweest dat hij serieus heeft gedacht dat zijn laatste uur had geslagen, dat de goden wraak namen voor al die contracten. In een bodemloze luchtzak was zijn blonde pruik zelfs bijna van zijn schedel gevlogen. En nu loopt hij al negen dagen zijn drie kilometer over het strand, onder een grijze lucht, in Quogue, langs optrekjes van minstens tien

miljoen dollar. Ze hebben duinen aangelegd, de straat Dune Road genoemd om het simpel te houden, en dennen en riet aangeplant, zodat geen enkele villa in het zicht van de bureu ligt, zodat iedere eigenaar zich kan verbeelden dat hij de hele oceaan voor zichzelf heeft. Blake rent, met korte passen, in een kalm tempo, en stopt dan plotseling, zoals elke dag op dezelfde tijd, voor een prachtig, laag huis met grote schuifpuien, waarvan de gevels bekleed zijn met brede planken van sequoiahout en het terras overgaat in een trap die naar de zee leidt. Hij doet of hij buiten adem is, buigt zich voorover door een denkbeeldige steek in zijn zij, en zoals elke dag tilt hij zijn hoofd op en zwaait hij naar een man in de verte, een wat mollige vijftiger, die een kop koffie drinkt op de veranda, met zijn ellebogen op de balustrade. Een jongere, lange man, met kort donker haar, houdt hem gezelschap. Hij staat op de achtergrond, met zijn rug tegen de houten muur en houdt met een ongeruste blik het strand in de gaten. De stof aan de linkerkant van zijn jasje bolt op door een onzichtbare holster. Rechtshandig. Vandaag, voor de tweede keer deze week, komt Blake glimlachend naar hen toe en loopt hij het zanderige pad op, tussen de bremstruiken en de lage grassen.

Blake rekt zich langzaam uit, gaapt, pakt een handdoek uit zijn rugzak, veegt zijn gezicht af, haalt dan een drinkfles tevoorschijn en neemt een grote slok koude thee. Hij wacht tot de oudere man het woord tot hem richt.

‘Hallo, Dan. Alles goed?’

‘Hoi, Franck,’ roept Dan-Blake, die nog steeds staat te hijgen, en zijn gezicht vertrekt alsof hij last van kramp heeft.

‘Slecht weer om te rennen,’ zegt de man, die een grijze snor en baard heeft laten staan sinds hun eerste ontmoeting, een week geleden.

‘Slechte dag zelfs,’ antwoordt Blake, terwijl hij vijf meter bij hen vandaan blijft staan.

‘Ik moest vanochtend aan je denken, toen ik de koers van het onderdeel Oracle zag.’

‘Praat me er niet van. Weet je wat mijn voorspelling is voor de komende dagen, Franck?’

‘Nee?’

Blake vouwt zijn handdoek zorgvuldig op, stopt hem in zijn rugzak, schuift dan zorgvuldig de drinkfles erin, waarna hij er snel een pistool uithaalt. Hij schiet onmiddellijk op de jongere man, drie-maal, door de inslagen valt hij naar achteren en zakt in elkaar op een bank, daarna drie keer op de verbijsterde Franck, die nauwelijks schokt, op zijn knieën valt en tegen de balustrade blijft liggen. Telkens twee schoten in de borst en één midden in het voorhoofd. Zes treffers in een seconde, met een P226 met demper, de golven hebben het geluid sowieso overstemd. Weer een vlekkeloos uitgevoerd contract. Honderdduizend gemakkelijk verdiende dollars.

Blake stopt de Sig Sauer terug in zijn rugzak, raapt de zes hulzen op uit het zand, en zucht als hij naar de neergeschoten lijfwacht kijkt. Weer zo’n toko die parkeerwachters aanneemt, ze een opleiding van twee maanden geeft en die amateurs dan de echte wereld in schopt. Als die sukkel zijn werk heeft gedaan, heeft hij hun de naam Dan doorgegeven, diens van een flinke afstand genomen foto en de door Blake terloops genoemde naam van het bedrijf Oracle, en hebben ze hem gerust kunnen stellen na de identificatie van een zekere Dan Mitchell, de onderdirecteur Logistiek van Oracle New Jersey, een man met lang blond haar en een behoorlijke gelijkenis met Blake, die voor de zekerheid tientallen organogrammen heeft doorgepluisd om tussen de duizenden gezichten een geloofwaardige dubbelganger te vinden.

Blake rent weer verder. Zijn voetsporen worden uitgewist door de langzaam heviger wordende regen. De gehuurde Toyota staat tweehonderd meter verderop, de kentekenplaten zijn van een identiek voertuig, dat de week daarvoor in de straten van Brooklyn is gesignaleerd. Vijf uur later zal hij onder een nieuwe identiteit het vliegtuig naar Londen nemen, en daarna de Eurostar naar Parijs. Als zijn

retourvlucht minder turbulent is dan die van Parijs naar New York, tien dagen eerder, zou dat prettig zijn.

Blake is een pro geworden, hij hoeft nooit meer te pissen, tijdens het werk.

Zondag 27 juni 2021, 11:43 uur

Quartier Latin, Parijs

Vraag maar aan Blake, in deze bar op de hoek van de Rue de Seine schenken ze de beste koffie van Saint-Germain. Een goede kop koffie, Blake bedoelt een echt goede kop koffie, is een wonder dat ontstaat uit de nauwe samenwerking tussen een uitstekende kwaliteit bonen, in dit geval een vers gebrande, fijn gemalen Nicaragua, gefilterd en onthard water, en een koffiezetmachine, hier een Cimbali, die dagelijks wordt schoongemaakt.

Sinds Blake zijn eerste vegetarische restaurant heeft geopend, in de Rue de Buci, bij het Odeon, is hij hier vaste klant. Als je dan toch aan alles wanhoopt, kun je dat maar beter op een Parijs' terras doen. In de buurt staat hij dus bekend als Jo, voor Jonathan, of Joseph, of Joshua. Zelfs zijn werknemers noemen hem Jo, en zijn naam komt nergens voor, behalve waarschijnlijk in de gegevens van de holding die eigenaar is van het bedrijf, keurig ingeschreven in het handelsregister. Blake heeft altijd het belang van geheimhouding ingezien, of laten we het discretie noemen, en elke dag bewijst hem dat hij gelijk heeft gehad.

Hier kan Blake zijn waakzaamheid laten verslappen. Hij doet de boodschappen, haalt zijn twee kinderen van school, en sinds ze voor elk van de vier restaurants een bedrijfsleider hebben aangenomen, gaan Flora en hij zelfs naar het theater, naar de bioscoop. Een alledaags leven waarin je ook gewond kunt raken, maar gewoon omdat je met Mathilde mee naar ponyrijden bent gegaan en je voorhoofd per ongeluk tegen de deur van de box hebt gestoten.

De scheiding tussen zijn twee identiteiten is volledig. Jo en Flora lossen de hypotheek af van een leuk appartement vlak bij de Jardin de Luxembourg, Blake heeft twaalf jaar geleden met contant geld een tweekamerflat bij het Gare du Nord gekocht, in een mooi gebouw aan de Rue La Fayette, met deuren en ramen die net zo ondoordringbaar zijn als de muren van een kluis. De huur wordt betaald door een officiële huurder, wiens naam ieder jaar verandert, wat niet zo moeilijk is, omdat hij niet bestaat. Je kunt nooit voorzichtig genoeg zijn.

Blake drinkt dus zijn koffie, zonder suiker of zorgen. Hij leest het boek dat Flora hem heeft aangeraden; hij heeft zijn vrouw niet verteld dat hij de schrijver heeft herkend op de vlucht van Parijs naar New York van afgelopen maart. Het is twaalf uur, Flora heeft Quentin en Mathilde meegenomen naar haar ouders. Hij slaat de lunch over, want hij heeft deze ochtend een afspraak gemaakt voor drie uur 's middags: een klus die hij de vorige avond heeft aangenomen. Een makkelijke klus, goedbetaald, de klant lijkt veel haast te hebben. Hij moet alleen nog even langs de Rue La Fayette om zich om te kleden, zoals hij altijd doet. Dertig meter bij hem vandaan houdt een man met een capuchon en een onbewogen gezicht hem in de gaten.

VICTOR MIESEL

Victor Miesel is niet onaantrekkelijk. Zijn hoekige gezicht is in de loop der jaren wat zachter geworden, en zijn dichte haardos, Romeinse neus en donkere huid doen een beetje denken aan Kafka, een energieke Kafka, die het zou zijn gelukt de veertig te passeren. Hij heeft een lang, nog steeds slank lichaam, al is hij wel wat dikker geworden door het zittende leven dat hoort bij zijn beroep.

Want Victor schrijft. Helaas, ondanks de lovende kritieken voor twee romans, *De bergen zullen ons vinden* en *Gefaalde mislukkingen*, ondanks een zeer Parijse literaire prijs, zo een waarvan de rode band geen stormloop veroorzaakt, is de verkoop nooit boven de paar duizend exemplaren gekomen. Hij heeft er zichzelf ervan overtuigd dat dit helemaal niet erg is, dat een desillusie het tegenovergestelde van een mislukking is.

Op zijn drieënveertigste jaar, waarvan hij er vijftien aan het schrijven heeft gewijd, komt het wereldje van de literatuur hem voor als een komisch treintje, waarin oplichters zonder kaartje, met medeplichtigheid van onbekwame conducteurs luidruchtig in de eerste klas gaan zitten, terwijl de bescheiden genieën op het perron blijven staan – een uitstervende soort waartoe Miesel niet behoort, vindt hij zelf.

Toch is hij niet verzuurd; hij maakt zich er gewoon niet meer druk om, gaat ermee akkoord om op boekenbeurzen te zitten en daar slechts vier boeken in evenzovele uren te signeren, en als zijn tafelenoot door een collegiaal fiasco wat tijd over heeft, kletsen ze gezels-

lig. Miesel, die afwezig en afstandelijk kan overkomen, heeft ondanks alles de reputatie dat hij gevoel voor humor heeft. Maar heeft iemand met écht gevoel voor humor dat niet altijd 'ondanks alles'?

Miesel verdient zijn brood met vertalen. Uit het Engels, het Russisch en het Pools, de taal die zijn grootmoeder in zijn jeugd met hem sprak. Hij heeft Vladimir Odojewski en Nikolaj Leskov vertaald, schrijvers uit de voorlaatste eeuw, die nog maar weinig worden gelezen. Hij heeft ook weleens zomaar wat gedaan, zoals – naar aanleiding van een festival – een bewerking van *Wachten op Godot* in het Klingon, de taal van de wrede buitenaardse wezens in *Star Trek*. Om de bank tevreden te stellen, vertaalt Victor ook onderhoudende Engelstalige bestsellers, die de literatuur een status bezorgen van minderwaardige kunst voor minderjarigen. Dankzij dit beroep zijn de deuren van vermaarde, zo niet invloedrijke uitgeverijen voor hem opengegaan, maar zonder dat het hem lukt er zijn eigen manuscripten naar binnen te loodsen.

Miesel heeft een bijgeloof: in de broekzak van zijn jeans heeft hij altijd een legosteentje, de meest voorkomende, helderrood met twee keer vier nopjes. Het komt uit de ringmuur van de burcht die hij samen met zijn vader bouwde in zijn jongenskamer. Er was een ongeluk gebeurd op de bouwplaats, en het model was onafgemaakt naast zijn bed blijven staan. De jongen stond vaak stil te kijken naar de kantelen, de ophaalbruggen, de poppetjes en de torens. Als hij in zijn eentje verderging met de constructie van het bouwwerk zou dat een acceptatie van de dood betekenen, en als hij het afbrak ook. Op een dag heeft hij een steentje uit de vestingmuur gehaald, het in zijn zak gestoken en de burcht afgebroken. Dat was vierendertig jaar geleden. Twee keer is Victor het steentje verloren, en twee keer heeft hij weer een andere, identieke gevonden. Eerst verdrietig, daarna zonder emotie. Bij de dood van zijn moeder, een jaar geleden, heeft hij het steentje in haar kist gestopt, en het meteen vervangen. Het kleine rode parallellepipedum is niet zijn vader, maar slechts de her-

innering aan een herinnering, het vaandel van verwantschap en trouw.

Miesel heeft geen kinderen. Op liefdesgebied gaat hij met ongebroken enthousiasme van de ene mislukking naar de andere. Hij is vaak afstandelijk, weinig overtuigend, en hij heeft nooit de vrouw ontmoet met wie hij voor langere tijd door het leven wil gaan. Of misschien kiest hij zijn vriendinnen zo dat hij er zeker van kan zijn dat het nooit zover zal komen.

Dat is trouwens niet waar: vier jaar geleden is hij dé vrouw tegengekomen, op het vertalerscongres van Arles: tijdens een bijeenkomst waar hij een uiteenzetting gaf over 'het vertalen van humor bij Gontsjarov' zat ze op de eerste rij. Hij had geprobeerd om niet alleen naar háár te kijken. Omdat hij door een uitgever was aangeklampt – 'Als u nu eens de Russische feministe Lioubov Gourevitch voor ons zou vertalen? Wat vindt u daarvan? Dat zou geweldig zijn, nietwaar?' – had Victor zich niet snel uit de voeten kunnen maken. Maar twee uur later, in de geduldig wachtende rij naar de desserts, stond ze glimlachend achter hem. De waarheid, als het over de liefde gaat, is dat het hart het meteen weet en het uitschreeuwt. Natuurlijk, je gaat iemand niet zomaar zonder omwegen de liefde verklaren. Dat zou ze niet begrijpen. Om te verbergen dat ze je al in haar macht heeft, moet je dus een praatje met haar maken. Aangekomen bij de laatste etappe naar de mi-cuits au chocolat draaide Victor zich om en sprak haar aan. Stamelend vroeg hij haar hoe ze *crème anglaise* in het Engels zou vertalen, omdat *french cream* in het Frans *chantilly* is. Ja, sorry, hij had niets beters kunnen bedenken. Ze had beleefd gelachen en met een hese stem, die hem sprookjesachtig mooi in de oren had geklonken, had ze *Ascot cream* geantwoord, waarna ze was teruggekeerd naar de vriendinnen aan haar tafel. Het had even geduurd voordat hij had beseft dat Ascot net als Chantilly een paardenrenbaan was, maar dan een Engelse.

Ze hadden blikken uitgewisseld die hij als veelbetekenend had ge-

interpreteerd, hij was demonstratief naar de bar gelopen, in de hoop dat ze zich bij hem zou voegen, maar ze was in een discussie verwickeld. Omdat hij zich een sukkelige puber voelde, was hij maar terug naar zijn hotel gegaan. Hij kon haar niet ontdekken op de foto's van de deelnemers, maar twijfelde er niet aan dat hij haar opnieuw zou tegenkomen, en de hele ochtend bezocht hij onder verschillende voorwendsels allerlei workshops. Tevergeefs. Ze was ook niet op het slotfeest van het congres. Ze was opgelost in het niets. Tijdens het laatste ontbijt in het hotel had hij haar beschreven aan een vriend bij de organisatie, maar met 'klein', 'donker haar' en 'fascinerend' kom je niet heel ver.

Twee jaar later is Victor opnieuw naar het congres gegaan, en als hij eerlijk tegenover zichzelf is, was dat om haar te ontmoeten. Sindsdien verbergt hij – een ernstige beroepsfout – korte fragmenten over de renbaan van Ascot of crème anglaise in zijn vertalingen. In een verzameling artikelen van Gourevitch is hij met dit misdrijf begonnen. In de openingstekst, 'Почему нужно дать женщинам все права и Свободу', 'Waarom men vrouwen alle rechten en vrijheid moet geven', heeft hij de zin opgenomen: 'Vrijheid is geen crème anglaise op een chocoladecake, maar een recht.' Het was onopvallend, en wie weet? Ze was tenslotte erg geïnteresseerd in Gontsjarov. Maar nee. Als ze het boek gelezen heeft, is de toevoeging haar niet opgevallen, de uitgever ook niet en geen enkele lezer, trouwens. Victor heeft zijn leven voorbij laten gaan, het is om wanhopig van te worden.

Aan begin van het jaar kent een Frans-Amerikaanse organisatie die gefinancierd wordt door de culturele afdeling van de Franse ambassade hem een vertaalprijs toe, voor een van de thrillers waarmee hij in zijn onderhoud voorziet. Begin maart vertrekt hij naar de Verenigde Staten om hem in ontvangst te nemen, en het vliegtuig komt in verschrikkelijke turbulentie terecht. Onafgebroken wordt het toe-

stel door de storm alle kanten opgeslingerd. De gezagvoerder spreekt geruststellende woorden, maar niemand in de cabine – en Miesel al helemaal niet – twijfelt eraan dat ze in zee zullen storten en te pletter zullen slaan tegen een muur van water. Een aantal lange minuten verzet hij zich, klampt hij zich vast aan zijn stoel en spant zijn spieren om niet bij iedere schok door elkaar geschud te worden. Hij kijkt niet naar het raampje, dat uitzicht biedt op een donkere hagellucht. Dan ziet hij een paar rijen voor zich een vrouw, vlak bij een duttende blonde man met een hoody, die overal doorheen lijkt te slapen. Als ze hem bij het boarden was opgevallen, zou hij zijn ogen niet van haar af hebben kunnen houden. Hoewel ze niet precies op haar lijkt, herinnert ze hem wreed aan zijn verdwenen Arlésienne. Haar fragiliteit, fijne gelaatstrekken, gladde huid en tengere lichaam doen denken aan een jong meisje, maar de minuscule rimpeltjes rond haar ogen laten zien dat ze in de dertig is. De kussentjes van haar hoornen bril tekenen zich als vluchtige vliegenvleugeltjes af op haar neus. Af en toe glimlacht ze naar haar buurman, ouder dan zij, haar vader misschien, en het geschok van het vliegtuig lijkt hen te amuseren, tenzij ze zichzelf met geveinsde onverschilligheid proberen gerust te stellen.

Maar het toestel stort in een nieuwe luchtzak, en plotseling breekt er iets in Victor, hij sluit zijn ogen en laat zich alle kanten op slingeren, zonder dat hij probeert zich schrap te zetten. Hij is een van die laboratoriummuizen geworden, die als ze worden blootgesteld aan hevige stress ophouden met vechten en berusten in hun dood.

Ten slotte, na een eindeloze tijd, ontsnapt het toestel aan het onweer. Maar Miesel blijft krachteloos zitten, overvallen door een vreselijk gevoel van onwerkelijkheid. Rondom hem gaat het leven weer verder, mensen lachen, huilen, maar hij bekijkt het allemaal van achter een troebele ruit. De gezagvoerder gebiedt iedereen de riemen om te houden tot na de landing, maar Miesel is zo uitgeput dat hij hoe dan ook niet uit zijn stoel zou kunnen komen. Zodra de deu-

ren van het vliegtuig open zijn, haasten de passagiers zich naar buiten, blij om het toestel te ontvluchten, maar terwijl het vliegtuig leegloopt, blijft Miesel op zijn stoel zitten, naast het raampje. Een stewardess tikt hem op de schouder en uiteindelijk staat hij op. Dan denkt hij onwillekeurig opnieuw aan de jonge vrouw. Hij heeft het gevoel dat alleen zij hem uit deze afgrond van niet-bestaan zou kunnen trekken, hij zoekt haar met zijn ogen maar ze is uit het zicht verdwenen, en hij ziet haar ook niet in de wachtrij bij de douane.

Een medewerker van het consulaat komt hem ophalen van het vliegveld en toont zich bezorgd om de zwijgzame en verwarde vertaler.

‘Weet u zeker dat het wel gaat, meneer Miesel?’

‘Ja. Ik dacht dat we er bijna waren geweest. Maar het gaat wel weer.’

De man van het consulaat is bezorgd over het monotone stemgeluid. Onderweg naar het hotel wisselen ze geen woord meer. Als hij Miesel de dag daarna aan het eind van de middag komt ophalen, wordt het hem duidelijk dat de vertaler de hele dag op zijn kamer is gebleven en zelfs niet heeft gegeten. Hij moet erop aandringen dat hij een douche neemt en zich aankleedt. De receptie vindt plaats in de boekhandel Albertine, op Fifth Avenue, tegenover Central Park. Op het juiste moment, na een nadrukkelijk gebaar van de cultureel attaché, haalt Miesel het in Parijs geschreven dankwoord uit zijn zak, verklaart met doffe stem dat de rol van de vertaler eruit bestaat ‘de zuivere taal die in het werk is opgesloten, om te zetten en te bevrijden’, maakt zonder overtuiging allerlei niet-gemeende complimenten aan de Amerikaanse schrijfster, een grote, blonde, slecht opgemaakte vrouw die glimlachend naast hem staat, en zwijgt dan plotseling. In de daaropvolgende pijnlijke stilte pakt de schrijfster de microfoon om hem hartelijk te bedanken en te verklaren dat er nog twee nieuwe delen zullen volgen in haar serie fantasyboeken. Dan is het tijd voor de borrel. Miesel maakt een afwezige indruk.

‘Verdomme, hij had wel een beetje meer zijn best mogen doen, als je bedenkt wat dit soort grappen ons kost,’ moppert de cultureel attaché in een onderonsje. De man van het consulaat neemt het halfhartig op voor Miesel, die de volgende ochtend het vliegtuig naar huis neemt.

Als hij weer in Parijs is, begint hij te schrijven alsof het hem gedicteerd wordt, en het oncontroleerbare, machinale aspect van dat schrijven stort hem in een afgrond van angst. Het boek zal als titel *Anomalie* krijgen en zal het zevende boek van de schrijver worden.

‘Nooit van mijn leven heb ik een daad gesteld. Ik weet dat de daden me altijd hebben gevormd, dat ik over geen enkele beweging controle heb gehad. Mijn lichaam hoefde zich alleen maar te bewegen binnen lijnen die ik niet zelf heb getekend. Het heeft iets aanmatigends om te suggereren dat wij vrij in de ruimte kunnen bewegen, terwijl we alleen maar de weg van de minste weerstand volgen. Limiet van de limieten. Geen vlucht zal onze hemel ooit ontvouwen.’

Binnen enkele weken vult de als een bezetene schrijvende Victor Miesel een honderdtal van dit soort pagina’s, zwevend tussen lyriek en metafysica: ‘De oester die de parel voelt, weet dat er alleen bewustzijn is van pijn, hij bestaat zelfs alleen maar uit het genot van de pijn. [...] De koelte van mijn hoofdkussen doet me telkens denken aan de vergeefse temperatuur van mijn bloed. Als ik huiver van de kou, is dat omdat de bontmantel van mijn eenzaamheid de wereld niet kan verwarmen.’

De laatste dagen komt hij zijn huis niet meer uit. De laatste alinea die hij naar zijn uitgeefster stuurt, laat zien hoezeer dat gevoel van vervreemding grenst aan het onoverkomelijke: ‘Ik heb nooit geweten hoe anders de wereld zou zijn geweest als ik niet had geleefd, of naar welke kusten ik haar zou hebben gevoerd als ik intenser had geleefd, en ik zie niet hoe mijn verscheiden haar beweging zal veranderen. Hier ben ik, terwijl ik over een weg loop waarvan de ontbrekende klinkers me nergens naartoe leiden. Ik word het punt waar

leven en dood zich verenigen, zozeer dat ze samenvallen, dat het masker van de levende tot rust komt op het gezicht van de dode. Op deze ochtend, bij helder weer, kan ik tot aan mezelf zien, en ik ben als iedereen. Ik maak geen einde aan mijn bestaan, ik schenk het leven aan onsterfelijkheid. Vergeefs schrijf ik ten slotte een laatste zin, die niet beoogt het moment uit te stellen.'

Nadat hij deze woorden heeft neergeschreven en het bestand naar zijn uitgeefster heeft gestuurd, stapt Victor Miesel, overweldigd door een angst die hij niet kan benoemen, over de rand van zijn balkon en valt. Of springt. Hij laat geen brief achter, maar de hele tekst leidt hem naar die laatste daad.

'Ik maak geen einde aan mijn bestaan, ik schenk het leven aan onsterfelijkheid.'

Het is 22 april 2021, twaalf uur 's middags.